

Лектор курсу
Контактна інформація
лектора (e-mail)
Сторінка курсу
moodle.nati.org.ua

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «Етнокультурологія»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр
Спеціальність 201 «Агрономія»

Освітня програма 201 «Агрономія»

Рік навчання 1, семестр 2

Форма навчання денна

Кількість кредитів ЄКТС 4

Мова викладання українська

д-р іст. наук, доцент Сидорович Олександр Сергійович
[sydorovith@ukr.net](mailto:sidorovith@ukr.net)

<http://moodle.nati.org.ua/course/view.php?id=232>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення навчальної дисципліни – формування системи знань про закономірності національного історико-культурного процесу, основні досягнення вітчизняної культури, засвоєння загальнолюдських та національних культурних цінностей, збагачення духовного світу. Формування моральних і естетичних потреб та здатності зберігати й охороняти культурні здобутки України.

Завдання вивчення дисципліни:

- Визначити передумови та засади культури, її виникнення, тенденції розвитку та основні закономірності функціонування;
- Розглянути багатомікову історію вітчизняної культури, розкрити основні етапи її розвитку;
- Розкрити специфіку української культури, визначити її місце і роль у сучасному світовому культурному просторі;
- Сприяти збагаченню духовного світу студентів, зростанню інтересу до самостійного творчого осмислення культурного спадщини, власній участі в культурному будівництві України;
- Визначити особливості та тенденції розвитку вітчизняної культури ХХІ ст., дати аналіз стану сучасних течій, молодіжних субкультур та контркультурних відгалужень.

дисципліни, що передують: «Історія української державності», «Українська мова за професійним спрямуванням».

дисципліни, що забезпечуються: «Філософія», «Правова культура особистості».

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньої програми «Агрономія» спеціальності 201 «Агрономія»

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з агрономії, що передбачає застосування теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК):

Програмні результати навчання (ПРН):

- Аналізувати основні етапи і закономірності історичного розвитку для формування громадської позиції.
- Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.
- Обговорювати і пояснювати основи, що сприяють розвитку загальної політичної культури та активності, формуванню національної гідності й патріотизму, соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання економіки й права.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
1 семестр				
Модуль 1				
Тема 1. Історія української культури як навчальна дисципліна	2/2	Сутність української культури в контексті основних культурологічних парадигм. Типологія української культури. Становлення української культури як продукту людської спільноти. Складові української	Опрацювання першоджерел, написання конспектів, доповідей, есе, тестів, підготовка презентацій. Виконання самостійної	10 балів

		культури. Українське мистецтво як квінтесенція художньої культури. Види українського мистецтва. Предмет української культури та зміст навчального курсу.	роботи.	
Тема 2. Витоки української культури	2/2	Знати особливості трипільської та інших археологічних культур. Культурний процес кіммерійського, скіфського і сарматського періодів. Зарубинецька і черняхівська культура та їх місце в культурному надбанні слов'ян. Венеди, анти і склавини, їх пам'ятки та матеріальна культура. Духовна культура давніх слов'ян. Торгові й культурні зв'язки з античними містами-державами Північного Причорномор'я.	Опрацювання першоджерел, написання конспектів, доповідей, есе, тестів, підготовка презентацій. Виконання самостійної роботи.	5 балів
Тема 3. Культура Київської Русі	2/2	Розуміти етнокультурні риси «українського» середньовіччя. Християнсько-язичницький синкретизм як його світоглядна основа. Особливості релігійного життя. Світська культура: початок писемності, освіти і наукових знань. Архітектурні пам'ятки. Монументальний живопис, станкові твори та мініатюри. Народна культура Київської Русі. Обряди та звичаї українського народу. Українська народна творчість. Українська культура під гнітом татаро-монгольської навали. Давньоруська культурна спадщина у східноєвропейському	Опрацювання першоджерел, написання конспектів, доповідей, есе, тестів, підготовка презентацій. Виконання самостійної роботи.	10 балів

		ареалі культурних традицій.		
Тема 4. Культурні процеси за литовсько-польської і польсько-козацької доби	2/2	Спадкоємність культури Київської Русі та творче осмислення нових цінностей західноєвропейського Ренесансу. Утвердження гуманістичних ідей в умовах релігійного протистояння. Поширення просвітництва та відродження ідеалів ранньохристиянської культури. Братський рух та його культурні здобутки: повернення до візантійської спадщини, підтримка шкільництва, розвитку української філології, книгописання та книгодрукування. Києво-Могилянська колегія (академія). Нові явища в галузі церковної культури: перекладна та полемічна література, греко-православне богослужіння.	Написання доповідей, есе, тестів, підготовка презентацій, підготовка словника термінів. Виконання самостійної роботи.	10 балів
40 балів				
Модуль 2				
Тема 1. Українська культура доби козацько-гетьманської держави. Українське бароко	2/2	Реформація церкви та освіти, розвиток науки. Розвиток і поширення друкарської справи. Українська барокова література. Українське бароко в архітектурі, образотворчому мистецтві, граверстві. Передумови формування українського театру. Музичне життя України другої половини XVII-XVIII ст. Вплив української культури на розвиток культурних процесів Росії. Козацтво та його роль у формуванні	Опрацювання першоджерел, написання конспектів, доповідей, есе, тестів, підготовка презентацій. Виконання самостійної роботи.	5 балів

		<p>національної само визначеності української культури. Ренесансні тенденції в розвитку міської культури. Шкільний та ярмарковий театр. Вертеп. Жанри побутового музикування. Відродження храмового та цивільного будівництва. Архітектура кам'яна і дерев'яна. Стильові ознаки оборонних споруд. Малярство монументальне та станкове. Становлення світського живопису, портрет. Жанрове оновлення усної народної творчості. Декоративно-ужиткове мистецтво.</p>		
<p>Тема 2. Національно-культурне піднесення в Україні у 20-ті роки ХХ ст. "Розстріляне" українське відродження 30-х років</p>	2/2	<p>Розуміти Передумови розвитку культури і мистецтва. Створення Української Академії наук, наукові досягнення В. Вернадського, Д. Багалія, М. Каценка, О. Фоміна та ін. М. Грушевський, його громадська і наукова діяльність. Література і театр у нових умовах мистецького життя. Видання журналів ("Музагет", "Мистецтво", "Шляхи мистецтва"), збірників та альманахів ("Гроно", "Буяння" та ін.). Створення мистецьких спілок: "Плуг" (С. Пилипенко, А. Головка, П. Панч та ін.), "Гарт" (В. Еллан-Блакитний, В. Сосюра, П. Тичина, М. Хвильовий та ін.) і груп: футуристів ("Нова генерація"), неокласиків (М. Зеров, М. Рильський, П. Пилипович, М. Драй-Хмара та ін.), символістів</p>	<p>Опрацювання першоджерел, написання конспектів, доповідей, есе, тестів, підготовка презентацій. Виконання самостійної роботи.</p>	5 балів

		<p>("Біла студія"), конструктивістів ("Авангард"), пролетарських письменників (ВАПЛІТЕ). Досягнення в театральному мистецтві та кіно (Лесь Курбас, О. Довженко), театр "Березіль", драматургія М. Куліша. Український мистецький авангард та його доля в 30-ті роки.</p>		
<p>Тема 3. Культура України періоду Другої світової війни, повоєнного часу та 60-80 років ХХ ст.</p>	2/2	<p>Наука та освіта, преса і радіо, театр і кіно, образотворче мистецтво під час війни. Створення нових вищих навчальних закладів і розширення мережі науково-дослідних установ у повоєнні часи. Розвиток науки і техніки. Акції, спрямовані проти творчої інтелігенції, вилучення з бібліотек книг українських політичних діячів і письменників. Поява нових творів літератури і драматургії (А. Малишко, О. Гончар, М. Бажан, Остап Вишня та ін.). Творчість композиторів Г. Майбороди, С. Людкевича та ін. Особливості архітектури та образотворчого мистецтва повоєнних часів. Створення закладів професійно-технічного навчання для підготовки робітничих кадрів. "Шістдесятники" у боротьбі за національно-культурне відродження України. Посилення ідеологічного тиску та репресій, "чистка" редакцій газет, журналів, видавництв. Розвиток кіно і театрального мистецтва</p>	<p>Опрацювання першоджерел, написання конспектів, доповідей, есе, тестів, підготовка презентацій. Виконання самостійної роботи.</p>	10 балів

		(С. Параджанов, К. Муратова, Л. Биков, Н. Ужвій, Д. Гнатюк, Є. Мірошниченко та ін.). Розквіт музично-естрадного мистецтва (В. Івасюк, Н. Яремчук, С. Ротару, В. Зінкевич та ін.).		
Тема 4. Провідні тенденції розвитку сучасної української культури. Модерн і постмодерн	2	Розуміти причини кризових явищ в культурі глобалізованого світу. Зростання соціально-прагматичного вектора розвитку європейської культури XIX-XX ст. Дегуманізація культури та її прояви в мистецтві XX ст. Художній світ техногенної цивілізації. Естетика модернізму. Постмодерністська модель світу в українській та світовій інтерпретаціях. Постмодернізм як плюралізм стильових напрямків в українському мистецтві. Характерні риси українського постмодерну та їх прояви в українській культурі. Експансія американської «маскультури». Проблема культурного відчуження: поляризація відношень «елітарна культура – народна культура». Особливості розвитку української культури XX ст. Здобутки української культури у радянський період. Соцреалізм – тип тоталітарної культури. Нове національно – культурне відродження в добу становлення незалежності України. Шляхи та форми впливу інших культур	Опрацювання першоджерел, написання конспектів, доповідей, есе, тестів, підготовка презентацій. Виконання самостійної роботи.	10 балів
				30 балів
Всього за семестр				70

Екзамен			30
Всього за курс			100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	незараховано

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ПО КУРСУ

1. Греченко В.А, Чорний І.В. Історія світової та української культури: довідник для школярів та студентів. Київ: Літера ЛТД, 2009. 416 с.
2. Греченко Володимир, Кислюк Костянтин. Історія української культури. Київ: Кондор, 2021. 362 с.
3. Гриценко Т.Б. Культурологія: посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 392 с.
4. Історія української культури / за ред. Качкана Володимира. Київ: Медицина, 2014. 368 с.
5. Історія української культури: курс лекцій / Ліхолат О.В. та ін.; за ред. Костишевої С.О. Київ: НТУУ «КПІ», 2010. 336 с.
6. Історія української культури: навчальний посібник / Павлова О.Ю. та ін.; за ред. Павлової О.Ю. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 336 с.
7. Історія української та зарубіжної культури: навчальний посібник / Клапчук С.М. та ін.; за ред. Клапчука С.М. Київ: Знання-Пресс, 2007. 358 с.
8. Культурологія: теорія та історія культури / Буравченкова Світлана, Тюрменко Ірина, Коб Євгеній, Рудик Петро. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 368 с.
9. Огієнко І. Коротка історія культурного життя українського народу. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 142 с.
10. Сабадаш Ю.С. Історія української культури ХХ ст.: хрестоматія. Київ: Ліра-К, 2022. 120 с.

11. Сабадаш Ю.С., Нікольченко Ю.М., Дабло Л.Г. Історія української культури: курс лекцій. Київ: Ліра-К, 2021. 230 с.
12. Сабадаш Ю.С., Нікольченко Ю.М., Дабло Л.Г. Історія української культури: практикум. Київ: Ліра-К, 2020. 138 с.
13. Сидорович О.С. «Історія української культури» – навчально-методичний посібник для студентів денної та заочної форм навчання. Ніжин: НАТІ, 2023. 80 с.
14. Шейко В.М., Тишевська Л.Г. Історія української культури: навчальний посібник. Київ: Кондор, 2008, 268 с.